

Búcsú a Duna Szállótól

— Hozzátok már azt a létrát! — kiáltja valaki az emeletről. Az előcsarnok üres. Szőnyeg helyett csikorgó malter borítja a lépcsőket. Por. Deszkák. Szerszámok. A fal mellett egy kupac törmelék. Valahol fönt bevágódik egy ajtó.

Szürke munkásruhás férfi jön le a lépcsőn:

— Keres valakit? — kérdezi.

— A szállodába jöttem...

— Ez kérem csak volt, szálloda. Már bontjuk. Szembe az irodába tessék...

A szemközti irodában található Réder György, a Duna Szálló igazgatója. Nem is tudom, illik-e még hozzá ez a cím, vagy időszerűbb úgy bemutatni, mint az épülő Duna Intercontinental leendő igazgatóját...

Háromezer törzsvendég

— Alaposan megérett már az épület a bontásra — mondja az igazgató. — Igazság szerint már korábban be akartuk zárni, de annyi ellenállásba ütköztünk, hogy kénytelenek voltunk későbbre halasztani. Így sem volt egyszerű: háromezer törzsvendéget tartottunk számon. Sokan felháborodva tiltakoztak, szemrehányó levelek tucatjait kaptam a világ minden tájáról, amiért megfosztottam őket régi kedves szállodájuktól. Az épület viszont nem bírta tovább. Gyenge volt, műszakilag teljesen elavult. S hogy milyen indokolt volt bezárni, mi sem igazolja jobban, mint az, hogy amikor beköltöztek az építkezők, már sem a vízvezeték, sem a fűtőberendezést nem tudták használni.

A napokban hozzáláttak a bontáshoz, márciusban a csupasz falakat robbantják. Ezzel eltűnik szemünk elől a Duna Szálló, eltűnik a régi Duna-parti szállodasor utolsó képviselője.

Séta a múltban

Mielőtt végleg elbúcsúznánk tőle, induljunk el még egy utolsó sétára — a régi Duna-parton.

Magunk mögött hagytuk az Erzsébet-hidat, itt vagyunk a Duna-korzón. Kávéházak, teraszok, szállodák sora néz a Dunára. Már felfedezték a szépségét. Az első épületek ugyanis még nem sok figyelmet szenteltek neki, a Tonet-ház ablakaiból egy sárga kőfalra nyílik a kilátás, s a part felőli „hátsó szobák” voltak az olcsóbbak. Az épületek homlokzata a Mária-Valéria utca felé fordul.

A múlt század derekán indult meg az építkezés, 1840-ben még csak a híres Angol Királynő vendégfogadó állt a parton, ez volt a legszélső ház.

Hosszú szék sor néz szembe a Dunával, ezek a Buchwald-székek. Tulajdonosuk, egy Buchwald nevű bútorgyáros ajándékozta a város-

nak „csupán” a bérleti díjra tartott igényt. Nem érdemes ülni — a használat 20 fillér...

A mai Petőfi tér sarkán sárga bérház állt, másfél méteres falakkal. A bérház szomszédságában az a kocsi-felhajtós, szolidan elegáns épület a Légrádi bárók kastélya — a volt Duna Szálló. A század vége felé Illits József mindkettőt bérbe vette, és Bristol néven szállodát csinált belőlük. Később a két szálló különvált, a Légrádi-kastély megmaradt Bristolnak, a másik a Carlton Szálló lett.

Menjünk tovább. A Negrescő kávéház terasza most is tele van. Valahonnan cigányzene szűrődik ki.

Abból a téglaszínű nagy épületből, ahol idősebb Magyar Imre és zenekara játszik. Ezt a zöldredős, sokablakos épületet egyébként is érdemes szemügyre venni: 250 vendégszobájával ez a legnagyobb szálloda a Dunasoron, a Hungária Hotel. Az első részvénytársaság, a sörgyáros Haggemmacher család tulajdona. Három évig készült és 1871-ben nyitották meg. Két sor, 9 láb széles márványlépcső vezet az előcsarnokból az emeletekre. Fedett díszudvara és kétemeletnyi magas ünnepi terme van. Nem csoda, ha itt szállt meg a japán trónörökös a század elején, szamuráj-családokból származó népes kíséretével.

Itt lakott 1910-ben az öreg elnök, Theodore Roosevelt is, és ide hívatta magához Mikszáthot, mert, mint mondta, a Szent Péter esernyője keltette fel érdeklődését Magyarország iránt.

Nagy nevek a vendégkönyvben

Általában hivatalos vendégek otthona volt a Hungária, vendégművészeké, akik a szomszédos Vigadóban, vagy a Városi Színházban léptek fel. Hubermann Broniszlav, a világhírű hegedűművész, és Jasha Heifetz, Josephine Baker és Lucienne Boyer. Néhány napot töltött itt Amelita Galli Curci. A világhírű énekesnő lemezei akkor legalább olyan népszerűek voltak, mint ma a Beatleseké.

Még egy szálloda van hátra — a Duna Palota. Ez is a Haggemmacher család tulajdona volt. Igazgatója a nemzetközileg elismert szakember, Marenychich Ottó, aki bejárta a fél világot. Járt Ázsiában, Indiában, Amerikában, s neve — ma, halála után is — ott szerepel a Nemzetközi Szálloda Szövetség dísztagjai között. Idegen nyelvű étlapját ma is használják. Nem kis érdemei közé tartozik, hogy a Duna Palotát rövid időn belül átvette a híres svájci szállodai részvénytársaság, a Ritz. Ezzel a szálló neve fogalom-má vált.

„Debora nem lakik a Ritz Szállóban...” éneklék a korabeli slágerben. Nem ám,

mert ott a walesi herceg lakott, aki, bár nem vetette meg a Debora-féle „cukorfalatokat”, de legalább külföldön ügyelt társadalmi rangjára.

Egy-egy nevesebb vendég tiszteletére a Hungáriából hívták át Magyar Imrét, mert a Ritznek nem volt szerződött zenekara. Ilyenkor volt sürgés-forgás, s fött a feje a szakácsnak, Pessenlehner Gyulának, a 10—12 fogásos ebédek miatt. Itt töltötte a mézesketeket a holland királynő, Julianna is, az újdonsült férjével, Bernard herceggel. És a szálloda hírhedt vendége volt Ribbentrop és Ciano.

Furcsa ironiája a sorsnak, hogy a tekintélyes szállodasorból az maradt meg a háború után, amelyik kezdetől fogva a leggyengébb, s legkisebb volt — az alig százszobás Bristol, a Duna Szálló. A háború alaposan megrongálta, de ezt még érdemes volt újjáépíteni.

A 43. Intercontinental

A Duna újra meghódította a vendégeket. A szálloda neve megbízható márka lett. Az Intercontinental, amelyiknek eddig 42 szállodája működik a világ minden táján: Puerto Ricótól a Viktória-vízesésig, és Tokiótól Zágrábig, s újabb 22 szállodája várja, hogy a közeljövőben megnyissák — Magyarországon nem Budapest Intercontinental néven, hanem tekintettel a régi névre, Duna néven nyitja meg kapuját.

Az igazgató számokat sorol, ő már közelebb áll az új szállodához. A régi Duna Szálló 99 szobájából csak 25 nézett a folyóra, az új szállodának mind a 350 szobája. Ez az egyetlen épület többet nyújt majd, mint a régi négy szálloda együttvéve.

Fekete Judit